

Otázky k rozhovoru

1. Proč je v oblasti financí a vztahů často největším problémem naše sobectví?
2. Jak se může Boží lid chránit před chamtivostí? Jak proti ní vystupuje Bůh? Uvažuj o tom v kontextu veršů Iz 58,3–12 a Mi 6,6–8.
Iz 58:3-12 „³Proč se postíme, a nevíš máš si toho? Pokořujeme se, a nebereš to na vědomí. Právě v den, kdy se postíváte, hovíte svým zálibám a honíte všechny své dělníky. ⁴Postíte se jenom pro spory a hádky, abyste mohli svévolně udeřit pěstí. Nepostíte se tak, aby bylo slyšet váš hlas na výšině. ⁵Což to je půst, který si přeji? Den, kdy se člověk pokořuje, kdy hlavu sklání jako rákos, žínici obléká a popelem si podestýlá? Dá se toto nazvat postem, dnem, v němž má Hospodin zalíbení? ⁶Zdalipak půst, který já si přeji, není toto: Rozevřít okovy svévole, rozvázat jha, dát ujařmeným volnost, každé jho rozbit? ⁷Cožpak nemáš lámat svůj chléb hladověmu, přijímat do domu utištěné, ty, kdo jsou bez přístřeší? Vidíš-li nahého, obléknout ho, nebýt netečný k vlastní krvi? ⁸Tehdy vyrazí jak jitřenka tvé světlo a rychle se zhojí tvá rána. Před tebou půjde tvá spravedlnost, za tebou se bude ubírat Hospodinova sláva. ⁹Tehdy zavoláš a Hospodin odpoví, vykřikneš o pomoc a on se ozve: „Tu jsem!“ Odstraníš-li ze svého středu jho, hrozcící prst a ničemná slova, ¹⁰budeš-li štedrý k hladověmu a nasytíš-li ztrápeného, vzejde ti v temnotě světlo a tvůj soumrak bude jak poledne. ¹¹Hospodin tě povede neustále, bude tě sytit i v krajinách vyprahlých, zdatnost dodá tvým kostem; budeš jako zahrada zavlažovaná, jako vodní zřídlo, jemuž se vody neztrácejí. ¹²Co bylo od věků v troskách, vybudují ti, kdo z tebe vzejdou, opět postavíš, co založila minulá pokolení. Nazvou tě tím, jenž zazdívá trhlíny a obnovuje stezky k sídlům.“
Mi 6:6-8 „⁶Jak předstoupím před Hospodina? S čím se mám sklonit před Bohem na výšině? Mohu před něj předstoupit s obětmi zápalnými, s ročními býčky? ⁷Cožpak má Hospodin zalíbení v tisících beranů, v deseti tisících potoků oleje? Což smím dát za svou nevěrnost svého prvorozence, v obět za svůj hřích plod svého lůna?“ ⁸Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem.“
3. Uvažujte o daru řeči a o moci slov. Co má Jan na mysli, když mluví o Ježíši jako o „Slovu“ (J 1,1.2)? Jak vám to pomáhá uvědomit si důležitost slov a jejich význam?
J 1:1.2 „¹Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. ²To bylo na počátku u Boha.“
4. Jak můžeme předcházet zneužívání moci a autority v církvi?
5. Je pozoruhodné, že Ježíš před dvěma tisíci lety řekl, že chudí budou kolem nás stále. Písmo nás zároveň vybízí, abychom lidem v nouzi pomáhali. Jak tyto dvě myšlenky souvisejí a jak vás motivují v práci pro lidi, kteří potřebují pomoc?

✦ Texty na tento týden – Neh 5:1–5; Ex 21:2–7; Mi 6:8; Neh 5:7–12; Dt 23:21–23; Neh 5:14–19

✦ Základní verš

„Vraťte jim ještě dnes jejich pole, vinice, olivovníky a domy i příslušnou částku peněz, obilí, moštu a čerstvého oleje, za něž jste jim půjčku poskytli.“ (Neh 5:11)

Lidstvo už od nepaměti trápí problémy spojené s bohatstvím a chudobou a otázky, jak se postavit k propastným rozdílům mezi bohatými a chudými. Ježíš sice řekl, že „chudé máte stále kolem sebe“ (Mt 26,11), jeho slova však určitě nemají sloužit jako výmluva, že se chudými a jejich obtížemi nemusíme zabývat. Písmo nás vede k tomu, abychom splnili svůj díl odpovědnosti. Jinak si jen velmi těžko můžeme říkat křesťané.

Je pozoruhodné, že uprostřed zkoušek a trápení spojených s návratem z exilu a opravou Jeruzaléma se toto téma mezi navrátilci znovu objevuje. A to nejen v souvislosti s existující chudobou, ale také v kontextu ještě většího problému, kterým byl útlak chudých ze strany bohatých. Opakovaly se tak potíže, které byly přítomny v národě už před odchodem do vyhnanství a které byly – kromě jiných – také důvodem vyhnanství.

Tento týden se soustředíme na další projev tohoto odvěkého problému a podíváme se, s jakým řešením přišel Nehemjáš. Uvidíme, že sociální útlak byl v dané situaci o to horší, že podle těch, kdo se na něm podíleli, mělo vše odpovídat „liteře“ Božího zákona. Je to pro nás výstrahou, aby naše vnímání pravidel a nařízení nebylo samoúčelné, ale abychom dokázali vidět, jak odrážejí charakter Ježíše Krista.

✦ Týden ve zkratce:

- Pocit křivdy a projevy nespokojenosti
- Proti duchu zákona
- Nehemjášova opatření
- Přísaha
- Nehemjášův příklad
- Podněty k zamýšlení

NE 27. října – Pocit křivdy a projevy nespokojenosti

Neh 5:1-5 „¹Strhl se pak veliký křik lidu, zvláště žen, proti jejich bratrům Judejcům. ²Jedni říkali: „Je nás mnoho s našimi syny a dcerami, musíme shánět obilí, abychom měli co jíst a zůstali naživu.“ ³Jiní říkali: „Svá pole, vinice a domy dáváme do zástavy, abychom sehnali obilí v tom hladu.“ ⁴Jiní opět říkali: „Museli jsme si vypůjčit na svá pole a vinice peníze na daň pro krále. ⁵A přece jsme se svými bratry jedno tělo, naše děti jsou jako jejich děti. Jenže my musíme své syny a dcery prodávat do otroctví, některé z našich dcer se již otrokyněmi staly, a nemůžeme nic proti tomu dělat. Naše pole a vinice patří jiným.““

PO 28. října – Proti duchu zákona

Neh 5:6-8 „⁶Když jsem slyšel jejich křik a tato slova, vzplanul jsem hněvem. ⁷Rozhodl jsem se, že proti šlechticům a představenstvu povedu při. Vytkl jsem jim: „Půjčujete svým bratrům na lichvářský úrok,“ a svolal jsem proti nim velké shromáždění. ⁸Řekl jsem jim: „My jsme vykoupili, pokud nám bylo možno, své bratry Judejce, prodané pohanům. Naproti tomu vy své bratry prodáváte, aby byli prodáváni nám.“ Zmlkli a nenašli slov.“

Ex 21:2-7 „²Když koupíš hebrejského otroka, bude sloužit šest let; sedmého roku odejde jako propuštěnec bez výkupného. ³Jestliže přišel sám, odejde sám, měl-li ženu, odejde jeho žena s ním. ⁴Jestliže mu dal jeho pán ženu, která mu porodila syny nebo dcery, zůstane žena a její děti u svého pána, a on odejde sám. ⁵Prohlásí-li otrok výslovně: „Zamiloval jsem si svého pána, svou ženu a syny, nechci odejít jako propuštěnec,“ ⁶přivede ho jeho pán před Boha, totiž přivede ho ke dvěřím nebo k veřejím, probodne mu ucho šídlem a on zůstane provždy jeho otrokem. ⁷Když někdo prodá svou dceru za otrokyni, nebude s ní nakládáno jako s jinými otroky.“

Ex 22:24-26 „²⁴Jestliže půjčíš stříbro někomu z mého lidu, zchudlému, který je s tebou, nebudeš se k němu chovat jako lichvář, neuložíš mu úrok. ²⁵Jestliže se rozhodneš vzít do zástavy pláští svého bližního, do západu slunce mu jej vrátíš, ²⁶neboť jeho plášť, kterým si chrání tělo, je jeho jedinou příkryvkou. V čem by spal? Stane se, že bude ke mně úpět a já ho vyslyším, poněvadž jsem milostivý.“

Lv 25:36.37 „³⁶Nebudeš od něho brát lichvářský úrok, ale budeš se bát svého Boha. Tvůj bratr bude žít s tebou. ³⁷Své stříbro mu nepůjčuj lichvářsky, na poskytování potravě nechť vydělávat.“

Dt 23:20.21 „²⁰Svému bratru nebudeš půjčovat na úrok, na žádný úrok ani za stříbro ani za pokrm ani za cokoli, co se půjčuje na úrok. ²¹Cizinci můžeš půjčovat na úrok, ale svému bratru na úrok půjčovat nesmíš, aby ti Hospodin, tvůj Bůh, poželhal ve všem, k čemu přiložíš svou ruku na zemi, kterou jdeš obsadit.“

Neh 5:10.11 „¹⁰Také já, moji bratři a moji lidé, bychom od nich mohli požadovat úrok z peněz a obilí. Upustíme však od toho dluhu. ¹¹Vraťte jim ještě dnes jejich pole, vinice, olivové a domy i příslušnou částku peněz, obilí, moštu a čerstvého oleje, za něž jste jim půjčku poskytli.“

Iz 1:15 „Když rozprostíráte své dlaně, zakrýváám si před vámi oči. Ať se modlíte sebevíc, neslyším. Vaše ruce jsou celé od krve“

ÚT 29. října – Nehemjášova opatření

Neh 5:9-12 „⁹Pokračoval jsem: „Co děláte, není dobré. Což nemáte žít v bázni před naším Bohem a uvarovat se pohanění ze strany pohanů, našich nepřátel? ¹⁰Také já, moji bratři a moji lidé, bychom od nich mohli požadovat úrok z peněz a obilí. Upustíme však od toho dluhu. ¹¹Vraťte jim ještě dnes jejich pole, vinice, olivové a domy i příslušnou částku peněz, obilí, moštu a čerstvého oleje, za něž jste jim půjčku poskytli.“ ¹²Odpověděli: „Vrátíme a nic od nich nebudeme požadovat. Uděláme to tak, jak jsi řekl.“ Svola jsem tedy kněze a zavázal lid přísahou, že toto slovo dodrží.“

ST 30. října – Přísaha

Neh 5:12.13 „¹²Odpověděli: „Vrátíme a nic od nich nebudeme požadovat. Uděláme to tak, jak jsi řekl.“ Svola jsem tedy kněze a zavázal lid přísahou, že toto slovo dodrží. ¹³Také jsem vytřepal záhyby svého roucha a řekl jsem: „Právě tak nechť vytrépe Bůh každého muže, který toto slovo nedodrží, z jeho domu a vlastnictví; tak buď vytrépan a vyprázdněn.“ Nato celé shromáždění odpovědělo: „Amen.“ I chválili Hospodina, a lid to slovo dodržel.“

Nu 30:3 „Když učiní slib Hospodinu muž nebo složí přísahu, že na sebe vezme nějaký závazek, nezruší své slovo. Splní vše, co vlastními ústy pronesl.“

Dt 23:22-24 „²²Když se Hospodinu, svému Bohu, zavážeš slibem, neotálej ho splnit, neboť Hospodin, tvůj Bůh, to bude určitě od tebe vyžadovat a byl by na tobě hřích. ²³Když se zdržíš slibování, nebude na tobě hřích. ²⁴Budeš bedlivě dodržovat to, co vyřkly tvoje rty a co jsi dobrovolně slíbil Hospodinu, svému Bohu, k čemu ses svými ústy zavázal.“

Kaz 5:3.4 „³Ty, když se zavážeš Bohu slibem, splň jej bez meškání, neboť v hlupácích nemá Bůh zalíbení. Co slíbíš, to splň! ⁴Lépe je, když neslibuješ, než když slíbíš a nesplníš.“

Lv 19:12 „Nebudete křivě přísahat v mém jménu, sice znesvětitíš jméno svého Boha. Já jsem Hospodin.“

Gn 26:31 „Za časného jitra se zavázali vzájemnou přísahou. Potom je Izák propustil a oni od něho odešli v pokoji.“

ČT 31. října – Nehemjášův příklad

Neh 5:14-16.19 „¹⁴Také ode dne, kdy mě král ustanovil místodržitelem v zemi judské, od dvacátého roku až do třicátého druhého roku krále Artaxerxa, po dobu dvanácti let, jsem ani já ani moji bratři nebrali místodržitelé příjmy. ¹⁵Dřívější místodržitelé, moji předchůdci, zatěžovali totiž lid tím, že na něm vymáhali mimo pokrm a víno čtyřicet šekelů stříbra, rovněž jejich lidé vykořisťovali lid. Já však jsem tak nedjednal z bázně před Bohem. ¹⁶Nadto jsem se účastnil oprav hradeb. Pole jsme neskupovali, ale všichni moji lidé tam byli zapojeni do díla. ... ¹⁹„Pamatuj na mne, Bože můj, v dobrém, na všechno, co jsem pro tento lid učinil.““

Neh 5:17.18 „¹⁷Judejci a představenstvo, sto padesát osob, mimo ty, kteří k nám přicházeli z okolních pohanů, sedali u mého stolu.“

¹⁸Bylo třeba každý den připravovat jednoho býka a šest vybraných ovcí. Dále byla pro mě připravována drůbež a jednu za deset dní množství různého vína. Přitom jsem neuplatňoval nárok na místodržitelé příjmy, protože na tomto lidu už těžce spočívala služba.“

Fp 2:3-8 „³V ničem se nedejte ovládat ctižádostí ani ješitností, nýbrž v pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe; ⁴každý ať má na mysli to, co slouží druhým, ne jen jemu. ⁵Nechť je mezi vámi takové smýšlení jako v Kristu Ježíši: ⁶Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, ⁷nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka ⁸se poničil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži.“

PÁ 1. listopadu – Podněty k zamyšlení

Přečti si 54. kapitolu „Vítězství nad chamtivostí“ z knihy *Od slávy k úpadku* (PK 646–652; OSU 243–245).

Nehemjáš byl tím, co slyšel, velmi rozhořčen. Napsal: „Když jsem slyšel jejich křik a tato slova, vzplanul jsem hněvem“ (Neh 5,6). Rozhodl se, že se rázně postaví na stranu spravedlnosti. Nehemjáš se nezalekl toho, že utlačovatelé byli bohatí muži, jejichž podpora byla při opravách města velmi důležitá. Odvážně je napomenul a potom shromážděný lid seznámil s Božími požadavky.“ (PK 648; OSU 243.244)

„Pán Ježíš stanovil zásadu, podle které se přísaha stává zbytečná. Učí, že naprostá pravdomluvnost by měla být zákonem naší řeči: ‚Vaše slovo buď ano, ano – ne, ne; co je nad to, je ze zlého.‘ (Mt 5,37) Tato slova odsuzují všechny nic neříkající fráze a úsloví, které hraničí se zneužíváním. Odsuzují neupřímné zdvořilostní fráze, vytáčky, lichotky, nadsázky, přehánění, které jsou tak běžné v mezilidských vztazích i při služebních jednáních. Podle slov Pána Ježíše nemůžeme považovat za pravdomluvného někoho, kdo se snaží vypadat jinak, než jaký ve skutečnosti je, nebo kdo říká něco jiného, než co v srdci cítí.“ (MB 67.68; MON 43)

